

OPIEKUN MODLITBY

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“

Rok VII.

Nowemiasto, dnia 13. maja 1930.

Nr. 9

W MAJU.

Kwitną wszędzie piękne zioła,
Zieloną się drzewa,
Zapach młody dookoła,
W sadzie słowik śpiewa.

Tchnienie wiatru przelatuje,
Leciutkie, przyjemne.
Zboże w polu wciąż faluje,
Zielone, aż ciemne.

Tam w dolinie, gdzie zielona
Murawa się jeży,
W żółte kwiatki ustrojona,
Cichy strumyk bieleży.

Z bliskiej wioski zaś dochodzi
Gwar, śmiech i wołanie,
Dziewczę piosnkę swą zawodzi,
To znów słyhać granie

Na fujarce, które płynie
Po zaroślach, łożach,
Dzwłeczy echem po dolinie,
Górach i wąwozach.

Wieczór, słońko już za góry
Powoli zachodzi,
Promieniami złoci chmury,
Wietrzyk wonny chłodzi.

We wsi cichnie gwar i śmiechy,
Wołanie i granie,
Tylko ponad kmiecie strzechy
Brzmi ptaszka śpiewanie.

Księżyc z góry pięknie świeci,
Gwiazdeczki mrugają,
Czasem nietoperz poleci,
We wsi psy szczekają.

Księżyc blednie i zachodzi,
Noc mija, a zorze
Czerwienią się, słońko wschodzi,
Rolnik w polu orze.

Chyżo konie swe popędza,
Wesoł wyśpiewuje,
O! takiego mija nędza,
Bo on wciąż pracuje!

e dla
wply-
zimną
iki na
niecie
miej-
m.

negdaj
oknie,
s wiec
swia-
zczęby
sklad-
zczyh-
dzzone
alenie
ścianę
e się
kilku
000 zł.

w. Se-
i bu.,

wyż-

dla
z tego
tego
z tego
erca.
wi —
nieć
ażki.
już
rowe
yka.
znu-
wie-
owy
atym
omu,

cięcie
ner-
dząc,
jutrz
rena
ucia
n).

Maj i młodość.

W przepysznej szacie młodości stoi cała przyroda. Jakaś niepojęta, burzliwa siła drga i bije w jej tętnach; wszak ona chce i musi torować drogi. Wszystko kielkuje, zieleni się i rośnie, wszędzie śpiewy i szmery, niby na zakład. Dokoła młodzienna świeżość, pośpieszne rośnięcie, radosne kwitnienie i używanie rozkoszy z dni słonecznych, bo cała przyroda jakby przeczuwała, że maj tak prędko musi zamierać. Nigdzie nie masz jeszcze zwędłego listeczka, który od słabości starczej padł na ziemię, lecz wszędzie radosne parcie naprzód, ażeby te krótkie uciechy wiosenne wychylić do pełni. W lesie śpiew i szmer jakby nieskończony, jakby morze światła i radości i barw rozteczało się nad światem, tak, że człowiek najlepiej sam by się w nie rzucił i śpiewał i modlił się razem w zachwycie serca.

Och, ten maj, jakież to on piękny! Ale tylko raz do roku przychodzi i żaden inny miesiąc widocznie tak prędko nie przemija jak on, jakby się lękał, aby nie zanadto obdarzyć świat swym pięknem i rozkoszą.

Raz tylko jest się młodym. Dlatego cieszyć się chcemy urokiem maju i czuć się szczęśliwymi w cudnej przyrodzie wiosennej.

Raz tylko jesteś młoda, ty piękna kochana przyrodzo, raz tylko w roku masz twój maj! Dlatego witamy cię w uniesieniu, idziemy za tobą w twym pochodzie zwycięskim z uwieńczoną kwiatami głową, a z łękiem oczekujemy twego z nami pożegnania. Przeto z rozkoszą chcemy pić z źródeł twoich uroków, które nam otwierasz.

Raz tylko jest się młodym! To prawda. A koniec tej prawdy powinien brzmieć: te krótkie chwile tego kosztownego czasu chcę na dobre obrócić. Prawda, że przyspieszonym krokiem muszę za nim podążać, przeto nasienie me będę rozsiewał pełnymi rękoma, bo kto w wiosnie nie siewie, daremnie czeka w jesieni na żniwo.

Weź sobie przykład z opadłego liścia. Cóż to za szumy i szmery i pieszczoty tych liści podczas wiosny i lata z przymilajacemi się wiatrami, które aż zanadto słodko przemawiają o tej pięknej dali i cudach wolnych przestworzy! Lecz zaledwie cel swój osiągną, ledwo poddadzą się im listeczki w mroźne dni jesienne, wtenczas szaleją i wirują z niemi jakiś krótki czas, rzucają je wreszcie w błoto i nie troszcząc się o nic, idą dalej swemi drogami, a listeczki marnie giną.

Jaki możesz wyciągnąć stąd wniosek? Raz tylko jesteś młodym, to prawda. Lecz używaj tej młodości tak, abyś nie dał się okłamać i oszukać, a co gorsza, uwieść na bezdroża błędu i występków. Przybylski.

26 milionów samochodów.

W Stanach Zjedn. w Ameryce jest obecnie 26 milionów samochodów czyli 4 na każde pięć rodzin. Przemysł samochodowy zatrudnia więcej ludzi, niż ich Stany Zjednoczone zmobilizowały podczas wojny światowej; równocześnie jednak samochody te zabijają w okresie 3 lat właśnie tyle ludzi, ile Ameryka straciła ich podczas wojny światowej. W stanie nowojorskim zginęło w wypadkach samochodowych w roku ubiegłym 3 tysiące osób, wśród nich 300 dzieci.

Coś o szarańczy.

Zniszczenie, jakiemu ulegają w bieżącym roku różne kraje wskutek najścia szarańczy, zwraca znów uwagę na tego owada prostoskrzydłego, choć napisano już całe tomy o jego życiu, zwyczajach i działalności niszczycielskiej, będącej niegdyś prawdziwą, wciąż wznawiającą się plagą i na wielkich obszarach naszego kraju.

Mniemanie popołatone, że wędrowni szarańczy odbywają się w pewnych regularnych okresach, nie znalazło potwierdzenia naukowego. Istnieją wprawdzie owady, których najście gromadne można zgóry przewidzieć, jak mniemawo naszego chrząszcza majowego (*Melolontha vulgaris*), którego poczwarki żyją w ziemi od 2 do 4 lat, zanim zamienią się w owada dojrzałego.

Jeszcze ciekawszym pod tym względem okazem jest piewik (*Cicada*) północno-amerykański, zwany piewikiem 17-letnim, ukazuje się bowiem gromadnie co 17 lat. Dorosłe piewiki takie żyją zaledwie kilka tygodni i złożąwszy jaja w nacięciach kory drzew, zamierają. Poczwarki ich wykluwają się z jaj bardzo szybko i padając na ziemię, tam się zagrzebują. W tym stanie żyją przez 16 lat, wciąż leniejąc. Wreszcie w 17-ym roku zjawiają się gromadnie z pod ziemi, przebijając rogoweli szczypcami nawet bardzo twarde ścielki żwirowane i cementowane, poczem wspinają się na drzewa i tam, przybrawszy postać ostateczną, zamierają w krótkim czasie po spełnieniu swych funkcji rozrodczych. Od takiego zjawienia się gromadnego piewika północno-amerykańskiego mija dokładnie 17 lat, zanim się zjawisko powtórzy.

Nie można tego powiedzieć o szarańczy wędrownej (*Acridium migratorium*). W Algierze naprzykład, od chwili zajęcia tego kraju przez Francję, notowano pierwsze najście szarańczy w 1845 r., drugie w 1864, trzecie w 1866, a dwa następne w 1874 i 1891, poczem najścia stały się jeszcze nieregularniejsze i rzadsze. Znany entomolog amerykański (badacz owadów), Riley, przypuszczał początkowo, że najście szarańczy powtarza się mniemawo co 11 lat, tymczasem zaprzeczyło temu zjawienie się gromadne w stanie Kansas szarańczy wędrownej Gór Skalistych w latach: 1866, 1874, 1875 i 1876, poczem nie było już najść godnych uwagi, pomimo ukazania się młodej żarłocznej szarańczy w wschodnim Colorado i w zachodniej części Kansas.

Inna amerykańska szarańcza wędrowna, pochodząca z Andów chilijskich, nawiedza niemal corocznie pola pszeniczne Argentyny. Jak mniemają entomolodzy, t. zw. w Indjach wschodnich „północno-zachodnia szarańcza wędrowna“, stanowiąca główną plagę tej krainy, a spotykana obecnie też w Afganistanie, Arabji, Persji, Afryce Północnej, a nawet na Cyprze — jej to dziełem było też zeszłoroczne zniszczenie Palestyny — pochodzi właśnie od tej szarańczy południowo-amerykańskiej, która przedostała się do Starego Świata, przelatując nad oceanem Atlantyckim, odznacza się bowiem niesłychaną wytrzymałością lotu.

Samica szarańczy wędrownej składa w ziemi od 25 do 125 jajeczek, w niektórych razach dwukrotnie w ciągu roku. Z jajeczek, złożonych w jesieni, poczwarki wykluwają się na wiosnę. Życie tego owada jest krótkie. Zwykle cały cykl jego przemian od jajka do końca życia dojrzałej szarańczy wędrownej trwa tylko rok, u niektórych wszakże innych

Toru
grafolog
dnia zatr
ze swym
ten nacją
i odpowia
tylko przez
sekreterz.
Vegra, je
Karten, z
pozunkiw
Bydę
scowosła
szlach z
dobroczyn
leżono pi
nazwisko
wyjazd do
upoważnie
trzekono
-haskim
nych. Uj
z Warszaw
Bydę
się na sta
podczas g
przygląda
W pa
chlopcem,
sno ratur
ku młojaci
się kurezo
wysilkim
go domu.
ściem nie
bohaterak

Śliwi
kuchl poz
czący się
wielkie za
mlatego m
z powodu
opnia nie
obleza na

P
pomoc
Pelpl
bam sp.
wody pom
sowego do
Pomorza n
wie 9 km.
izłożono w
o godn. 10

galunków szarańczy życie owada dojrzałego trwa nieco dłużej.

Młode szarańcze, zwane „skacząciami“, są podobne z wyglądu i kształtu do dojrzałych, posiadają jednak mniej wiązań w mackach i pozbawione są tak skrzydeł, jak i pokryw skrzydłowych. Pomimo to jednak przenoszą się, skacząc szybko z miejsca na miejsce, a ponieważ są równie żarłoczne, jak szarańcza dorosła, pożerają wszelką roślinność po drodze, pozostawiając za sobą szlak zupełnie opustoszone. Wędrowek tej młodej szarańczy obawiają się mieszkańcy Indyj wschodnich daleko więcej, niż szarańczy lecącej, której chmury można odstraszyć krzykiem, wystrzałami lub ogniem i dymem.

Dawnymi czasy, pomimo wszelkich wysiłków niszczenia szarańczy w miejscu, gdzie się ukazywała — owad ten nie przestawał być straszną plagą, ale i tu postęp wiedzy uczynił swoje. Ostatnimi czasy gazy trujące dały w ręce rolnikom potężny środek gromadnego niszczenia szarańczy. Bardziej jednak jeszcze przyczyniły się do jej unieszkodliwienia postępy rolnictwa. Im większe obszary ziemi zamieniają się na grunta uprawne, tem więcej szarańcza znajduje pożywienia na miejscu i tem więcej jajeczek jej ginie wyoranych plugiem lub zgniecionych walcami.

Szarańcza, jak już na początku zaznaczyliśmy, czyni wielkie spustoszenia w bież. roku nie tylko na Wschodzie, ale i ostatnio pojawiła się na terenie Europy.

Onegdaj na Gibraltarze zakryła chmura szarańczy zupełnie latarnię tego przylądka, tak, że promienie światła nie mogły przebić tej zasłony. Również w Rumunji szarańcza pokryła przestrzeń 200 tys. ha i doszczętnie zniszczyła winnice.

Pozatem rok rocznie szarańcza pustoszy niektóre okolice południowej Francji, nie powodując jednak wielkich szkód, a to z tego powodu, ponieważ stałe pogotowie całej ludności szybko potrafi unicestwić działalność tych żarłocznych owadów.

Szarańcza występuje czasami w całej południowej i środkowej Europie. Linja północna inwazji szarańczy idzie od Hiszpanji przez południową Francję, Szwajcarię, Bawarię, Turyngię, Saksonję, Poznańskie, Lubelskie, Wołyńskie i południową Rosję. Były jednak wypadki, że pojawiała się nawet w Szwecji, Anglii i Szkocji.

Kronikarze wspominają niejednokrotnie o zagonach szarańczy w Polsce i o zniszczeniu, jakie ona spowodowała.

Celem zwalczania szarańczy wydawano już z dawien dawna w rozmaitych krajach ustawy „antyszarańczowe“, według których ludność na wypadek napadu musiała się stawić, kopać doły, zbierać jajka szarańczy, spędzać i zabijać potomstwo. Już u Plinjusza jest mowa o prawach, które kazały mieszkańcom Cyreneiki 3 razy do roku ruszać do walki z szarańczą.

Odbiór radiowy pod ziemią.

Jeden z radiosłuchaczy w Maniton, w stanie Colorado, podzielił się swem odkryciem z radiowym światem komunikując, iż po [umieszczeniu swego odbiornika w pobliskiej kopalni na głębokości 600 m. pod powierzchnią ziemi, miał zapewniony zawsze doskonały odbiór i nie odczuwał żadnych przeszkód atmosferycznych w czasie odbioru.

Mecz piłki nożnej z przed 400 lat.

Da. 3 maja rb. we Florencji odbył się niezwykły mecz piłki nożnej i to według zasad gry w piłkę nożną z przed 400 lat. Albowiem w wiekach średnich gra w piłkę nożną była rozpowszechniona w całych Włoszech i cieszyła się ogromną popularnością.

Oczywiście, że zasady gry przed 400 laty były zupełnie inne i na tem właśnie polegała oryginalność florenckiego meczu. Każda drużyna graczy składała się nie, jak obecnie, z 11, lecz z 27 graczy, którzy wystąpili na boisko nie w koszulkach sportowych, lecz w ówczesnych kamizelkach, bogato haftowanych złotem i srebrem.

Mecz urządzony był na pamiątkę sławnego meczu w dniu 3 maja 1530 r., kiedy Florencja oblegana była przez Filipa Orleańskiego. Wówczas to komendant Florencji, Francisco Ferruci zorganizował na placu św. Krzyża „przedśmiertelny mecz“, któremu przyglądały się z sąsiednich wzgórz wojska Filipa. Ten mecz w obliczu wroga uratował Florencję. Filip, widząc, że załoga miasta, o której sądził, że jest ostatecznie wyczerpana i lada chwila podda się, urządziła mecz, nabrał przekonania, że widocznie do Florencji przedostała się wieść o zbliżającej się odsieczy — odstąpił od oblężenia.

Wyprawa młodych Anglików na mecz.

Jak wielką popularnością cieszy się piłka nożna w Anglii, o tem świadczy wyprawa 3 małych chłopców, którzy przed kilku dniami w nocy, po wypłacie tygodniowej, wyruszyli z Londynu do Wembley, gdzie miał się odbyć wielki mecz między drużynami angielską i szkocką. Entuzjaści piłki nożnej wyruszyli pieszko, zawiadomiwszy wprzód rodziców telefonicznie, że nie wrócą do domu. Doszedłszy do Euston, dowiedzieli się, że na pociąg do Wembley trzeba będzie czekać kilka godzin. Ponieważ zależało im na tem, by przybyć wcześniej i zdobyć dobre miejsce, zdecydowali się na taksówkę, co każdego z nich kosztowało 3 szylingi. Na miejscu stanęli jeszcze w nocy. Chcąc sobie skrócić oczekiwanie, zaczęli śpiewać, na co jednak znowu nie chciał się zgodzić policjant. Weszli więc do stadionu i jako pierwsi zajęli najlepsze miejsca, skąd mogli obserwować cały przebieg gry.

Jak w bajce. — Sierota milionerem.

Bezimienny sierota Jan Karol przebywał w przytułku dla sierot w Sztokholmie. Nagle pewnego dnia, gdy liczył już 4 lata, obudził się w przepięknej sali pałacowej, w miękkim, obszernym łóżku. W tejże chwili zjawiała się plastunka, która go ubrała w prześliczne szaty, nakarmiła i zaprowadziła do wspaniałego parku na zabawę. Stąd mógł on obejrzeć dom, w którym przebywał. Był to ogromny, starożytny pałac. Okazało się, że finlandzka milionerka, wdowa po zasłużonym pułkowniku, umierając, adoptowała małego sierotę, którego uczyniła generalnym spadkobiercą swego całego majątku, przedstawiającego wartość paruset milionów złotych. W testamencie został również najdokładniej opisany sposób, w jaki ma być wychowany młody dziedzic licznych włości. Szczegółowo tam podano wybór nauczycieli i wychowawców, dobór całego otoczenia, odbywane później studia, a nawet kwoty, przeznaczone na drobne wydatki. Jako student uniwersytetu powinien dostać już konia wierzchowego, automobil, powóz i tysiąc złotych na drobne wydatki. W ten sposób dzięki dobremu sercu bezimienny sierota stał się wielkim panem.

o godz. 9
apobuduje
klaszczący
noszą, c
sytuacji
młodego w
Wobec
szuk o w
zdowa, n
Kom
Lub
Kolo w I
Rlawal I
Z ob
Kloda K
Nowem
miasa 13
Now
J.
Now
poczną s
i trwał t
Udział m
warysze
majątko
już nawa
ków, któ
w jego d
V MM
majątku
dziono :
znani.
się do ol
i antioś
i paczek
go palac
V MM
Bros
akladu r
wszedł d
robów m
udało mi
na miejs
wpadła i
Sprawę

Pierwszy autobus warszawski znalazł się w muzeum.

W muzeum wojska polskiego, które stanowiąc będzie osobny dział muzeum Narodowego w Warszawie, umieszczony będzie pierwszy autobus, jaki kursował po ulicach stolicy. Autobus ten używany był w r. 1920 do przewozu oddziałów wojskowych i nosił na sobie liczne ślady kul bolszewickich. Z tego też tytułu znalazł się on w muzeum wojskowym. Dotychczas przechowany był w twierdzy modlińskiej.

Wykopalska przedhistoryczne na Wołyńcu.

Prof. Hofman z Równego dokonał koło Ostroga cennych odkryć przedhistorycznych. Mianowicie znalazł kilka naczyń glinianych, pochodzących z okresu około 1800 lat przed Chrystusem, przęśliki gliniane do warsztatów tkackich, sople krzemioną, pozatem kości oraz ślady ognisk.

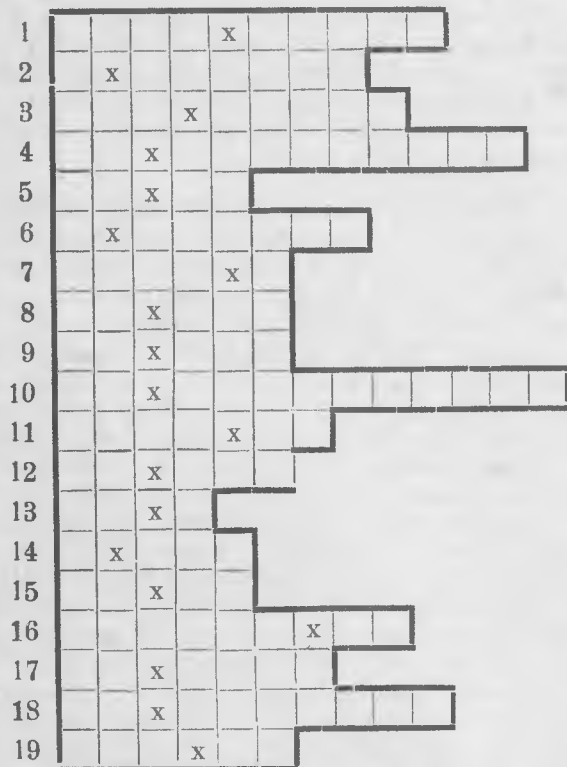
Matury w Polsce.

Jak wynika z danych statystycznych ogólnie kształcające szkoły średnie w Polsce wydały świadectw dojrzałości: w roku 1921 — 7381, w roku 1925 — 10,259, w roku 1927-8 — 13,530. Według typów szkół wydano świadectw dojrzałości: w szkołach humanistycznych w roku 1927-8 — 8408, w szkołach matematyczno-przyrodniczych — 2487, klasycznych dawnych 1529, klasycznych nowych 1010 itd. Według wyznań świadectwa dojrzałości otrzymało: 9150 katolików, 3118 żydów, 689 grecko-katolików, 370 ewangelików i 188 prawosławnych.

Logogryf

ułożył: „Arab“ z Nowegomiasta.

W podaną figurę umieścić 19 wyrazów tak, aby początkowe litery utworzyły 2 poetów starożytnych, litery, zaznaczone krzyżykami, czytane z góry na dół,

ich utwory, zaś ostatnie litery, czytane też z góry na dół, utworzyły jedno z postaci tych utworów.

Litery: 20 a, 3 c, 7 d, 15 e, 1 f, 1 g, 1 h, 11 i, 1 j, 3 k, 6 l, 1 ł, 7 m, 9 n, 10 o, 5 p, 11 r, 10 s, 4 t, 4 u, 4 w, 4 y, 4 z.

Znaczenie wyrazów:

1. Nazwisko i imię księcia włoskiego.
2. Drzewo.
3. Sekta w Polsce.
4. Utwór Bolesława Prusa.
5. Miasto w Polsce.
6. Pamiętne pole bitwy Francuzów z Niemcami.
7. Wypadek.
8. Góry w Europie.
9. Inaczej das, kaprys.
10. Miejsce sławnej bitwy w starożytności i naród, który poniósł tam klęskę.
11. Miasto w Niemczech.
12. Rzeka w Grecji.
13. Nazwa dekretu w Rosji.
14. Centralny organ narządu krążenia.
15. Imię męskie.
16. Jedna z Muz.
17. Postać mityczna.
18. Bóg grecki.
19. Znajduje się w kościele.

Szarada

ul. „Ukrainka“.

Pierwsze szukaj we winie,
A drugie w dziewczynie,
Trzecie ma okolica,
Czwartem chlubi się stolica,
Piąte kryje natura,
A ostatnie szóste chmura,
Całość bardzo radosna,
No odgadnij, wszak to . . . .

Rozwiązanie zadania konikowego z nr. 15.

Paryż częstą mody odmianą się chlubi,
A Francuz wymyślił, to Polak polubi.

(„Pan Tadeusz“, księga I, wiersz 479 i 480).

nadesłali: K. A., „Echo z za gór“, „Goplana“ z Dzielnicy, A. H., „Kordjan“ z Lubawy, „Markiz“ z Brodnicy, „Ryś“ z Lubawy, „Ukrainka“, X. z X.

Rozwiązanie lamigłówni z Nr. 5.

1. Sydney	3. Ebro	5. Arkona
2. Tabor	4. Flet	6. Nabob

Stefan Batory

nadesłali: A. B. z R., „Echo z za gór“, H. F., W. J., „Kordjan“ z Lubawy, „Liljana“, „Myśliwy z nad Drwęcy“, A. N. z G., „Ryś“ z Lubawy, „Stały czytelnik“, „Ukrainka“, „Zawisza Czarny“.

Rozwiązanie pytania z Nr. 5.

Myśl

nadesłali: A. B. z R., „Czarna perełka“, W. D., „Echo z za gór“, „Kordjan“ z Lubawy, „Myśliwy z nad Drwęcy“, A. N. z G., H. O. z K., „Stały czytelnik“, „Zawisza Czarny“.

Książę i Rotschild.

Jamesowi Rotschildowi anonsują jakiegoś księcia w momencie, kiedy jest bardzo zajęty.

— Proszę zając miejsce! — rzuca od biurka.

— Jestem księżem X. — powtarza zgorzchniony gość.

— Włóż niech pan zajmie dwa miejsca! — odpowiada Rotschild.